DE TOEKOMST VAN SURINAME

DOOR

C. F. J. BRANDS

Point n'est besoin d'espérer pour entreprendre. ni de réussir pour persévérer.

WILLEM DE ZWIJGER.

Met deze beroemde woorden voor oogen, waag ik het nog eens terug te komen op de artikelen, waarin ik een half jaar geleden in verschillende bladen de aandacht mocht vestigen op onze prachtige kolonie Suriname, als middel ter bestrijding van de werkeloosheid aldaar en hier te lande.

Ik doe dit nu met meer hoop, omdat aldaar een andere Regeering is gekomen, welke, naar wij verwachten, durf en ondernemingsgeest zal toonen en we mogen hopen, dat de nieuwe Gouverneur den eisch zal gesteld hebben van meer vrijheid van handelen en vooral van „regeeren” dan tot dusverre aldaar gebruikelijk was en waardoor soms de best bedoelde maatregelen om Suriname's welvaart te bevorderen van uit den Haag werden getorpedeerd.

Er is in Suriname genoeg „werk aan den winkel” en als de Nederlandsche Regeering met breedden blik en goeden wil steunen wil, natuurlijk voorloopig rekening houdende met de berooide schatkist en het werkelozenvraagstuk alhier wil verbinden aan het kolonisatievraagstuk aldaar, dan kan in ons vruchtbaar Suriname veel goeds bereikt worden, daar dat land, hetwelk ongeveer $5 \times$ zoo groot is als Nederland, slechts voor een zeer klein gedeelte ontgonnen is, eene bevolking van slechts ± 155.000 inwoners bezit en voor het allergrootste gedeelte moeras, maagdelijke wouden en laag bergland is, vol vruchtbare streken, waaronder een schat van kostbare mineralen verborgen is. Er moet in 't algemeen gesproken, aan dat land nog alles gedaan worden om het tot eene welvarende, modern ingerichte kolonie te maken, zoo als het grootste gedeelte van Oost-Indië geworden is.

De vervallen plantage's uit Suriname's bloeiperiode moeten weer worden ontboscht en gedraineerd, gereed gemaakt voor cultures, waarvoor het land met zijn vetten bodem en verrukkelijk tropenklimaat, gelijk aan dat van Medan, het meest geschikt is

en waaraan de markt het meeste behoefte heeft. Er moeten door de geheele kolonie, evenals men dit vroeger in Demerara gedaan heeft, goede breede wegen, bruggen, irrigatiewerken, kanalen, sluizen, spoorwegen met stations worden aangelegd, moerassen moeten worden drooggemaakt, overstroomde landen moeten worden ingepolderd, havenwerken, aanlegsteigers en moderne scheepstimmerwerken en dokken moeten er worden gebouwd; de gezondheidsdienst, zoowel in de stadjes als op de plantages eischt veel en voortdurend werk, terwijl de organisatie van den landbouw op coöperatieven grondslag met verkoop-centralen in de voornaamste cultuurcentra een allereerste zorg van de regeering behoort te zijn.

Er moeten steenfabrieken worden gebouwd om goede klinkers te leveren voor de bestaande en nieuw aan te leggen wegen, welke nu van gebrande klei zijn gemaakt en niet bestand tegen zwaar vervoer. Ook voor het bouwen van huizen, loodsen en andere gebouwen behoort in 't vervolg gebakken steen te worden gebruikt. Het is daar, in tegenstelling met de naburige landen de gewoonte de huizen van hout te bouwen, dat afgezien van het brandgevaar in een tropisch klimaat aan rotting, ratten- en witte mierengevaar onderhevig is, veel onderhoud en verf eischt en bovendien duur is. Een behoorlijk houten woonhuis kost in Paramaribo nog gauw f 15.000, elders nog meer.

Het land behoort ook door aanleg van meerdere elektrische krachtinstallaties geschikt te worden gemaakt tot het vestigen van industriën, de spoorbaan, nu slechts loopende tot het Kabelstation, dient voor exploratiedoeleinden belangrijk te worden verlengd en vertakt, terwijl de zanderige terreinen er langs, praktisch kunnen worden gebezigd voor aanleg van cultuurwouden van sommige edele houtsoorten, teneinde voor het nageslacht langzamerhand de gevolgen van den tegenwoordigen roofbouw minder voelbaar te maken.

Dit alles en nog veel meer behoort door de nieuwe Regeering met kracht te worden ter hand genomen, om straks, als de crisis voorbij is, werk- en woongelegenheid aan te bieden aan tienduizenden kolonisten met hunne gezinnen.

Dit alles kost natuurlijk veel geld! Natuurlijk, alsof het onderhouden van zoovele tienduizenden werkelozen en wachtgelders ook niet veel geld kost en dan moeten we maar niet denken aan de honderden miljoenen guldens, welke nu voor niets doen, wachten met daaraan verbonden demoralisatie van zoovele duizenden jonge en krachtige menschen zijn uitgegeven, daar, waar voor dit geld

zooveel nuttige en productieve arbeid had kunnen zijn verricht!

Zij die wat futloos en slap van lendenen zijn, zullen mij wel spoedig verwijtend doen opmerken, dat er in Suriname ook werkeloosheid heerscht en dat de cultures daar ook slecht gaan. Dit is zoo, maar juist daarom behoort er nu alles gedaan te worden om gereed te zijn als de crisis voorbij is en er weer geld te verdienen zal zijn. Want daarna zal de uitvoering van al die plannen heel wat meer kosten dan in dezen tijd, waarin werkkrachten van allerlei aard goedkoop te krijgen zijn. Wat het geld betreft noodig om de exploratie en exploitatie van Suriname ter hand te nemen, heeft men gedacht aan de uitgifte van een groote welvaartsleening in kleine coupures, waarvan de rente door den Staat onder zekere voorwaarden zou worden gegarandeerd. Ook hebben sommigen het denkbeeld geopperd van eene premieleening en zelfs van een loterij, ofschoon deze laatste, naar mijn bescheiden meening wel doeltreffend, doch beneden de standing van ons land is. Er zijn ook nog wel andere middelen om aan geld te komen ten behoeve van eenig nuttig productiedoel in Suriname.

Waarom zou men bijvoorbeeld door heffing van extra rechten op den invoer alhier van niet-Surinaamsche sinaasappels, bananen en andere vruchten, de consumptie van onze eigen West-Indische sinaasappels, bananen, enz. in ons land niet kunnen bevorderen? De opbrengst dezer extra rechten zou bij voorbeeld voor het maken van wegen of bruggen in dat land kunnen worden besteed of voor verbetering der culturen! In elk geval is, naar de meening van zeer bevoegden, het geld ten behoeve van Suriname's ontwikkeling, wèl te krijgen.

De regeling van het Kolonisatievraagstuk voor dit land is eveneens urgent en men behoort den zwarten bril, waarmee deze zaak tot dusverre bekeken werd, nu eindelijk eens op te bergen. Het is opmerkelijk dat deze zwartkijkers meestal zij zijn, die zelve in een gespreid bedje zijn terecht gekomen en zich maar niet kunnen begrijpen wat een krachtig jong en energiek lichaam in den harden strijd om het bestaan kan bereiken, als men slechts wil. Deze laatsten, en gelukkig voor ons land bestaan er duizenden van hen, late men onder zekere garantiën en naar keuze gratis naar Suriname komen, men late hen in de Proefhoeve een half jaar lang een practischen cursus volgen in den tropischen land-, bosch- of tuinbouw, waardoor ze tevens acclimatiseeren, men geve hun in een gezonde streek een groot stuk, goed irrigeerbaar, vruchtbaar land met kleine bungalow, zaden en gereedschappen, alsmede eenig vee, al hetgeen ze op gemakkelijke wijze, doch

contractueel, in eigendom moeten kunnen verkrijgen, men late hen, wanneer ze nog niet getrouwd zijn, trouwen met Hollandsche meisjes (dit moet een voorwaarde zijn) en late hen daarna schuiven. In de meeste gevallen zullen ze prachtig slagen. Ze kunnen, zonder tot het niveau te dalen van de Britsch-Indiërs, leven van de opbrengst van hun land, kleeven hebben ze niet veel noodig, verwarming evenmin, en langzamerhand kunnen ze gaan exporteer en en beginnen ze tot de planters te behooren.

Om zoo'n nederzetting groepeeren zich van zelf andere bedrijven en er ontstaan op deze wijze, op de meest gewenschte plaatsen kleine gemeenten en kan daaruit eene welvarende landstreek ontstaan, met eene wassende bevolking, juist datgene wat Suriname noodig heeft.

De vraag is actueel geworden of de Joodsche emigranten uit Duitschland in Suriname geen tweede Vaderland zouden kunnen vinden. Ik ben niet bevoegd deze vraag te beantwoorden, maar zeker is 't, dat Suriname steeds een jodenkolonie geweest is, (veelal VAN SEPHARDISCHE joden) waar velen het tot groote welvaart hebben gebracht. Zij zijn daar zeer in aanzien, vormen er nog steeds de kern der beschaafde bevolking. Zij kunnen het klimaat goed verdragen en vermengen zich gemakkelijk met de inheemsche bevolking, wat een groot voordeel voor het land kan zijn. Door dat zij van nature ijverig ondernemend en onderzoekend zijn, lijkt 't mij niet uitgesloten, dat zij bij een groot aantal, een stimulans kunnen vormen tot meerdere opleving van den handel, scheepvaart en industrie aldaar. Eene bijzondere gemengde commissie van Christenen en Joden, zou deze zaak echter nauwkeurig moeten onderzoeken en als haar rapport gunstig mocht zijn, dan kan de zaak der kolonisatie van Suriname, waaraan zoo'n groote behoefte is, wellicht een heel eind verder worden gebracht.

Ter voorbereiding van de kolonisatie zou het wenschelijk zijn, wanneer de Regeering bereid zou worden bevonden in Paramaribo een kolonisatie-station te vestigen, waar een ieder, die zich in Suriname wil vestigen, betrouwbare gegevens en inlichtingen omtrent plaats van vestiging, culturen, grondsoorten, irrigatie, enz. kan krijgen en waar de contracten zouden moeten worden opgesteld, noodig om in bezit te worden gesteld van de gewenschte cultuurgronden of industrieterreinen.

De in Rotterdam gevestigde Vereeniging „Nationaal Verbond tot kolonisatiebevordering van Suriname en andere gewesten” (Avenue Concordia 45) zou in deze gevallen op vruchtbare wijze met de Regeering kunnen samenwerken.

Amsterdam, 10 Augustus 1933.